

Doložka vybraných vplyvov

1. Základné údaje	
Názov materiálu	
Národný program aktívneho starnutia na roky 2021 až 2030	
Predkladateľ (a spolupredkladateľ)	
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	
Charakter predkladaného materiálu	☒ Materiál nelegislatívnej povahy ☐ Materiál legislatívnej povahy ☐ Transpozícia práva EÚ
Termín začiatku a ukončenia PPK	Začiatok: Ukončenie:
Predpokladaný termín predloženia na MPK*	máj 2021
Predpokladaný termín predloženia na Rokovanie vlády SR*	jún 2021

2. Definícia problému
V roku 2020 sa skončilo implementačné obdobie dokumentu Národný program aktívneho starnutia na roky 2014-2020, prostredníctvom ktorého realizovala vláda SR a jednotlivé spoločenské subjekty svoje záväzky na úseku podpory aktívneho starnutia ľudí ako verejného záujmu a systematickej politickej priority. V záujme zachovať kontinuitu tohto politického a odborného úsilia a v záujme vytvárať aj do ďalšieho obdobia lepšie šance pre všetkých a pre udržateľný rozvoj Slovenska, ministerstvo pripravilo nový Národný program pre realizáciu opatrení zameraných na podporu politiky aktívneho starnutia ako verejného záujmu v národných podmienkach. Impulzmi pre spracovanie nového Národného programu sa stali okrem iného aj aktuálne prognózy v oblasti demografického vývoja na Slovensku a jeho možného dopadu na udržateľnosť spoločenských podmienok prosperity v medzigeneračnej perspektíve.
3. Ciele a výsledný stav
Základnou víziou Národného programu aktívneho starnutia na roky 2021-2030 je podporiť budovanie udržateľnej spoločnosti cez podporu a zhodnocovanie potenciálu ľudí všetkých vekových kategórií, najmä v kontexte procesu ich starnutia. Všeobecným cieľom Národného programu aktívneho starnutia je vytvoriť pre naplnenie tejto vízie optimálne hodnotové, zdrojové a inštitucionálne podmienky. Národný program aktívneho starnutia je svojou víziou a globálnym cieľom ukotvený v hodnotových, poznatkových a politických rámcoch nadnárodnej povahy. Národný program aktívneho starnutia na roky 2021-2030 sa skladá z piatich častí. V prvej časti sú stručne predstavené organizačné aspekty prípravy strategického dokumentu. Druhá časť pojednáva o teoreticko-koncepčných východiskách a predstavuje štruktúru domén aktívneho starnutia, ktoré tvoria základnú osnovu pre ďalšie časti dokumentu. V tretej časti sú domény analyzované z hľadiska dosiahnutého súčasného vývoja a možných problémov a rizík, ktoré tento vývoj zakladá do budúcnosti. Nadväzujúc na vymedzené rizikové aspekty vývoja sú vo štvrtej (strategickej) časti dokumentu pre jednotlivé oblasti (domény) podpory špecifikované strategické ciele a nadväzujúce čiastkové ciele so zodpovedajúcimi opatreniami. Posledná (piata) časť dokumentu sa venuje nastaveniu mechanizmov implementácie a koordinácie Národného programu aktívneho starnutia na roky 2021-2030, vrátane identifikácie možných rizík implementácie a ich kontroly.
4. Dotknuté subjekty

Osoby aktívne sa pripravujúce na starnutie resp. osoby vyššieho veku, osobitne však tie, ktoré by z dôvodu veku mohli byť akýmkoľvek spôsobom znevýhodňované v nejakej oblasti života a spoločenských vzťahov a limitované v prístupe k verejným zdrojom. Subjekty verejnej správy, subjekty zriadené subjektami verejnej správy, samosprávy, vzdelávacie inštitúcie, sociálni partneri, asociácie, dôchodkové správcovské spoločnosti, doplnkové dôchodkové spoločnosti a mimovládne organizácie.

5. Alternatívne riešenia

Národný program aktívneho starnutia nadväzuje na medzinárodné záväzky v oblasti podpory budovania spoločností pre všetkých obsiahnuté v Madridskom medzinárodnom akčnom pláne týkajúcom sa starnutia a v Regionálnej implementačnej stratégii (2012), ktorých plnenie jednotlivými krajinami sa vyhodnocuje v 5-ročných cykloch. Neprijatie ďalšieho Národného programu aktívneho starnutia pre dekádu po roku 2020 by znamenalo prerušenie národnej kontinuity tohto spoločenského a odborného úsilia, preto sa od počiatku o alternatíve k jeho prijatiu neuvažovalo.

Ak sa počas odborných diskusií uvažovalo o alternatívnych riešeniach, tak len v otázke zabezpečenia koordinačného mechanizmu implementácie tohto programového dokumentu.

6. Vykonávacie predpisy

Predpokladá sa prijatie/zmena vykonávacích predpisov? ☐ Áno ☒ Nie

7. Transpozícia práva EÚ

nie

8. Preskúmanie účelnosti**

* vyplniť iba v prípade, ak materiál nie je zahrnutý do Plánu práce vlády Slovenskej republiky alebo Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky.

** nepovinné

9. Vplyvy navrhovaného materiálu

Vplyvy na rozpočet verejnej správy z toho rozpočtovo zabezpečené vplyvy	☒ Pozitívne	☐ Žiadne	☒ Negatívne
	☐ Áno	☒ Nie	☐ Čiastočne
Vplyvy na podnikateľské prostredie z toho vplyvy na MSP	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
	☐ Pozitívne	☐ Žiadne	☐ Negatívne
Sociálne vplyvy	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
Vplyvy na životné prostredie	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
Vplyvy na informatizáciu	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
Vplyvy na služby pre občana z toho vplyvy služieb verejnej správy na občana vplyvy na procesy služieb vo verejnej správe	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
Vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne

10. Poznámky

Navrhovaná právna úprava má v dôsledku vytvorenia nových pracovných miest v rokoch 2022 až 2024 vplyv na rozpočet verejnej správy. Kvantifikácia predpokladá celkový negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy v roku 2022 na úrovni cca 101,6 tis. eur; v roku 2023 na úrovni cca 101,7 tis. eur a v roku 2024 na úrovni 101,8 tis. eur.

Ďalšie vplyvy môžu mať až konkrétne rozpracované opatrenia na napĺňanie cieľov uvedených v návrhu

Národného programu aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030, pričom predmetné vplyvy budú identifikované priamo v ďalších dokumentoch alebo právnych úpravách dotknutých legislatívnych noriem.

Realizácia opatrení vyplývajúcich z návrhu Národného programu aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030 bude zabezpečená v rámci schválených limitov rozpočtu verejnej správy ako aj v rámci nového programového obdobia na čerpanie štrukturálnych fondov na roky 2021 – 2027, resp. ďalšie nasledujúce programové obdobia. Uvedené sa týka všetkých subjektov verejnej správy, ktoré v zmysle navrhovaných opatrení budú zodpovedným gestorom ako aj spolupracujúcim subjektom.

11. Kontakt na spracovateľa

Ivana Tatranská, Mgr.; Sekcia sociálneho poistenia a dôchodkového sporenia; Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR; mail: ivana.tatranska@employment.gov.sk

12. Zdroje

Pri príprave predkladaného dokumentu sa vychádzalo z medzinárodných strategických dokumentoch a záväzkoch, ktoré na dlhšie obdobie ovplyvňujú vývoj v národných podmienkach (napr. Madridský medzinárodný akčný plán týkajúci sa starnutia a Regionálna implementačná stratégia; OSN Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj).

13. Stanovisko Komisie pre posudzovanie vybraných vplyvov z PPK

BRATISLAVA: 12.05.2021

ČÍSLO: 071/2021

VYBAVUJE: MGR.

HROMÁDKOVÁ

STANOVISKO KOMISIE

(PREDBEŽNÉ PRIPOMIENKOVÉ KONANIE)

K MATERIÁLU

Národný program aktívneho starnutia na roky 2021 až 2030

I. Úvod: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR dňa 28. apríla 2021 predložilo na PPK materiál „*Národný program aktívneho starnutia na roky 2021 až 2030*“. Materiál predpokladá negatívne vplyvy na rozpočet verejnej správy, ktoré nie sú rozpočtovo zabezpečené.

II. Pripomienky a návrhy zmien: Komisia uplatňuje k materiálu nasledovné pripomienky a odporúčania:

K vplyvom na rozpočet verejnej správy

V tabuľke č. 1 analýzy vplyvov na rozpočet je uvedený vplyv na počet zamestnancov Sociálnej poisťovne, a to konkrétne 7 osôb v roku 2023 a 307 osôb v roku 2024, pričom tento vplyv nie je bližšie popísaný ani k nemu nie sú uvedené žiadne výdavky. Komisia žiada uvedené jednoznačne vysvetliť, resp. tento vplyv z analýzy vplyvov vypustiť.

MPSVR SR: Akceptované – uvedený vplyv bol z analýzy vplyvov vypustený.

Napriek tomu, že ide o strategický materiál, Komisia požaduje doplniť aspoň predbežný rámcový odhad kvantifikácie vplyvov opatrení, vrátane dlhodobých

vplyvov, v tých prípadoch, v ktorých je už v tejto fáze zrejmé, že budú mať vplyvy na rozpočet verejnej správy. Veľká časť opatrení sa navrhuje financovať z rozpočtových kapitol rezortov. Pre posúdenie realizovateľnosti je potrebná minimálne rámcová kvantifikácia vopred. Pri niektorých opatreniach sa tiež počíta s financovaním z plánu obnovy, pričom táto informácia nie je v materiáli uvedená.

MPSVR SR: Neakceptované. Doložka vybraných vplyvov bola pripravená porovnateľným spôsobom, akým bol spracovávaný aj Plán obnovy a odolnosti.

Komisia žiada doplniť informáciu o financovaní z plánu obnovy pri opatreniach v oblasti dlhodobej zdravotnej a sociálnej starostlivosti. K opatreniam, ktoré boli schválené v pláne obnovy (Komponent 13 – Dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť) by mala byť v materiáli doplnená informácia o financovaní z EÚ zdrojov pre plán obnovy.

MPSVR SR: Spracovateľ predpokladá, že uvedená otázka bude až predmetom MPK.

Komisia požaduje upraviť nesúlad medzi doložkou a analýzou vplyvov na rozpočet verejnej správy. V bode 9. doložky vplyvov je označený negatívny, rozpočtovo nekrytý vplyv, pričom v bode 10. doložky sa konštatuje, že tento národný program nemá vplyv na rozpočet verejnej správy a v analýze vplyvov je zase vyčíslený aj pozitívny vplyv na rozpočet.

MPSVR SR: Akceptované.

Ministerstvo financií SR upozorňuje, že požiadavka na zvýšenie počtu zamestnancov MPSVR SR od 1. 9. 2021 o 5 osôb a ich osobných výdavkov o 39 270 eur, z toho miezd o 29 100 eur, je v rozpore s uznesením vlády SR č. 649/2020 k návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2021 až 2023 nepredkladať v roku 2021 návrhy legislatívnych predpisov a iných materiálov, ktoré zakladajú nároky na zvýšenie počtu zamestnancov a zvýšenie výdavkov alebo úbytok príjmov schválených v štátnom rozpočte na rok 2021 s rozpočtovými dôsledkami na štátny rozpočet alebo na iné rozpočty tvoriace rozpočet verejnej správy.

V súvislosti s predloženou požiadavkou na ukazovatele zamestnanosti na ďalšie roky, ako aj v nadväznosti na vyjadrenie predkladateľa, že požiadavka na zvýšenie počtu zamestnancov a ich osobných výdavkov od roku 2022 bude riešená v rámci prípravy návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024, žiada Komisia, aby činnosti súvisiace s koordináciou, kontrolou, monitoringom, vyhodnocovaním, ktoré sú spojené s novou agendou, boli zabezpečené v rámci súčasného návrhu počtu zamestnancov a osobných výdavkov kapitoly MPSVR SR zabezpečených v aktuálnom návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024 prehodením interných kapacít súčasných organizačných útvarov, prípadne racionalizáciou pracovných činností. Komisa odporúča prípadne zvážiť začlenenie agendy aktívneho starnutia populácie na roky 2021 až 2030 do kompetencie Inštitútu sociálnej politiky,

u ktorého je v súčasnom období v štádiu riešenia jeho personálne aj finančné posilnenie. Komisia upozorňuje, že nevidí opodstatnenosť vytvorenia ďalšieho nového útvaru v kapitole MPSVR SR, ktorý by sa zaoberal vo veľkej miere analýzou starnutia populácie a návrhmi na realizáciu opatrení.

Zároveň Komisia upozorňuje, že Plán obnovy a odolnosti SR (ďalej len „plán obnovy“) ráta s navýšením administratívnych kapacít MPSVR SR s cieľom implementácie investícií v komponente 13. Dôležité je preto zabezpečiť, aby nedochádzalo k duplicitnému financovaniu a náplni práce. Materiál pritom neobsahuje aspoň približné rozdelenie a popis agendy pre 5 nových zamestnancov s referenciou na podobné pozície vo verejnej správe.

MPSVR SR: Neakceptované. MPSVR SR naďalej trvá na opodstatnenosti vytvorenia nového útvaru vo svojej kapitole, a to z nasledovných dôvodov:

- a) v rámci navrhovanej pôsobnosti útvaru nie sú obsiahnuté analytické práce na úseku starnutia populácie a navrhovanie nových opatrení na ich realizáciu (ako sa uvádza v PPK), ale primárne monitorovacie, vyhodnocovacie a koordinačné práce vo vzťahu k jednotlivých spoločenským aktérom;***
- b) nevyhnutnosť zriadenia monitorovacieho, vyhodnocovacieho a koordinačného mechanizmu k politikám aktívneho starnutia v národných podmienkach ustanovuje aj najnovší dokument UNECE z marca 2021 „Guidelines for mainstreaming ageing“ (dostupné on-line: https://unece.org/sites/default/files/2021-03/ECE-WG.1-37_Guidelines_for-Mainstreaming_Ageing_1.pdf). Absencia štruktúry a mechanizmu systematickej koordinácie a zabezpečenia koherencie politík rozličných sektorov a na rozličných úrovniach bola v dokumente identifikovaná ako hlavná prekážka konečnej efektívnosti politík, aj keď boli na úrovni krajín prijaté;***
- c) aj keď bol v podmienkach Slovenska prijatý programový dokument tohto druhu už v roku 2014, doposiaľ nebol takýto monitorovaco-koordinačný a vyhodnocovací mechanizmus / štruktúra ustanovená. Plnenie záväzkov jednotlivých aktérov sa ročne vyhodnocovalo len mechanicky (sumarizačne), bez zásadnejšieho vplyvu na ďalšie plánovanie a koordináciu čiastkových politík aktérov vo vzťahu k stanoveným strategickým cieľom. Navyše, sumarizáciu zabezpečovala sekcia MPSVR SR s úzkym vecným pokrytím problematiky aktívneho starnutia, čo z hľadiska efektívneho riadenia tejto politiky ako celospoločenského verejného záujmu nepredstavovalo a nepredstavuje do budúcnosti udržateľné riešenie.***

V nadväznosti na vyššie uvedené Komisia žiada z návrhu uznesenia vlády SR vypustiť úlohu uvedenú v bode B.3., ktorou sa podpredsedovi vlády a ministromi

financií ukladá zvýšiť počet miest v kapitole Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR o 5 miest vrátane finančného zabezpečenia v súlade s doložkou vplyvov v termíne do 31. decembra 2021.

MPSVR SR: Spracovateľ predpokladá, že uvedená otázka bude až predmetom MPK.

V súvislosti s vyjadrením predkladateľa, že nové pracovné miesta vzniknú od 1. 9. 2021 Komisia uvádza, že kvantifikácia osobných výdavkov na rok 2021 uvedená v príslušných tabuľkách analýzy vplyvov na rozpočet nezodpovedá predkladateľom uvádzanému termínu vzniku nových pracovných miest, ale zodpovedá termínu nástupu do pracovného (služobného) pomeru od 1. 10. 2021.

MPSVR SR: Akceptované.

III. Záver: Stála pracovná komisia na posudzovanie vybraných vplyvov vyjadruje

nesúhlasné stanovisko

s materiálom predloženým na predbežné pripomienkové konanie s odporúčaním na jeho dopracovanie podľa pripomienok v bode II.

IV. Poznámka: Predkladateľ zapracuje pripomienky a odporúčania na úpravu uvedené v bode II a uvedie stanovisko Komisie do doložky vybraných vplyvov spolu s vyhodnotením pripomienok.

Nesúhlasné stanovisko Komisie neznamená zastavenie ďalšieho schvaľovacieho procesu. Stanovisko Komisie slúži ako podklad pre informované rozhodovanie vlády Slovenskej republiky a ďalších subjektov v rámci schvaľovacieho procesu. Predkladateľ má možnosť dopracovať materiál podľa pripomienok a zaslať ho na opätovné schválenie Komisie, ktorá môže následne zmeniť svoje stanovisko.

PhDr. Ján Oravec, CSc.
predseda Komisie